

Értékelési útmutató

A feladatok legkisebb, önállóan értékelhető részeit, az itemeket a magyar ábécé kisbetűivel jelöltük. Az itemek már nem bonthatók fel részteljesítményekre, ezért azok már csak kétféleképpen minősíthetők: a tanuló megoldotta, vagyis az item megoldása jó (1 pont), illetve a tanuló nem oldotta meg, hiányos, vagyis az item megoldása nem jó (0 pont). Ha a tanuló megoldása nem egyezik meg teljesen az értékelési útmutatóban megadott válaszokkal, az eddig bevált gyakorlat szerint az igazolható jó válasz is pontot ér.

Ha egy feladat meghatározza a válasz elvárt elemeinek számát, és a tanuló ennél többet jelöl meg, akkor a megoldás sorrendjében kell értékelni. Ha a tanuló az összes válaszlehetőséget megjelöli, nem kaphat pontot.

Csak a megfelelően végrehajtott válaszadás fogadható el!

1. feladat

- a) A pápa és a konstantinápolyi pátriárka kölcsönösen kiközösítették egymást. aláhúzása
 b) A francia rendi gyűlés összeülése. aláhúzása
 c) Johannes Gutenberg találmányának alkalmazása. aláhúzása **3 pont**

2. feladat

- a) Betlehem beírása.
 b) Jordán folyó beírása.
 c) Jeruzsálem beírása. **3 pont**

3. feladat

- a) Hegyi beszéd (Máté evangéliuma, amelyet Jézus a tanítványai előtt mondott el) aláhúzása.
 b) Pál apostol levele a rómaibeliekhez aláhúzása. **2 pont**

4. feladat Töltse ki a táblázatban a hiányzó részeket! **6 pont**

Időpont	Helyszín	Történelmi személyiség	Döntés
a) 313	b) Milánó/ Mediolanum	Constantinus	A császár biztosította a keresztényeknek is a szabad vallásgyakorlatot.
325	c) Nicea	Constantinus	d)Mindenkire kötelező hitelvnek fogadták el a Szentháromságot./ A Szentháromságot megtagadókat eretneknek nyilvánították. (Más megfogalmazásban is elfogadható.)
e) 391		f) Theodosius	A kereszténység államvallás.

5. feladat

Kereszténység	Iszlám
b, c, e, h, l, m, o	f, g, i, j, k, n

p) Az a) betűjel marad ki a besorolásból, mert a fotó az Iseumot ábrázolja. / Nem tartozik egyik vallási csoporthoz sem, mert Isis istennő tiszteletére emelték./ Misztériumvalláshoz kötődik. (Elfogadható, hogy az ókori Rómában tisztelt istenekhez kötődik.)

q) A d) betűjel marad ki, mert Jahve héber istennév./ Az Ószövetségben található név./ A zsidó valláshoz kapcsolódik.

r) Román stílusú. **16 pont**

6. feladat

- a) Szkiták beírása.
- b) Hunok beírása.
- c) Kárpát-medence beírása.
- d) Hun (csak nagy kezdőbetűvel fogadható el.) beírása.
- e) Attila beírása.
- f) „Isten ostora” beírása.
- g) Konstantinápoly aláhúzása.
- h) 451 beírása.
- i) Catalaunum beírása.

9 pont

7. feladat

- a) ugar
- b) kalifa
- c) ortodox vagy görögkeleti
- d) kancellária
- e) Szentföld
- f) robót
- g) kolduló rend
- h) pestis
- i) érsek
- j) tárnokmester

10 pont

8. feladat

lándzsa, bárd, bíborszín szegélyű tóga, gyűrű áthúzása

4 pont

9. feladat

- a) Anjou – ház / Anjou – család / Anjouk
- b) Árpád-ház

2 pont

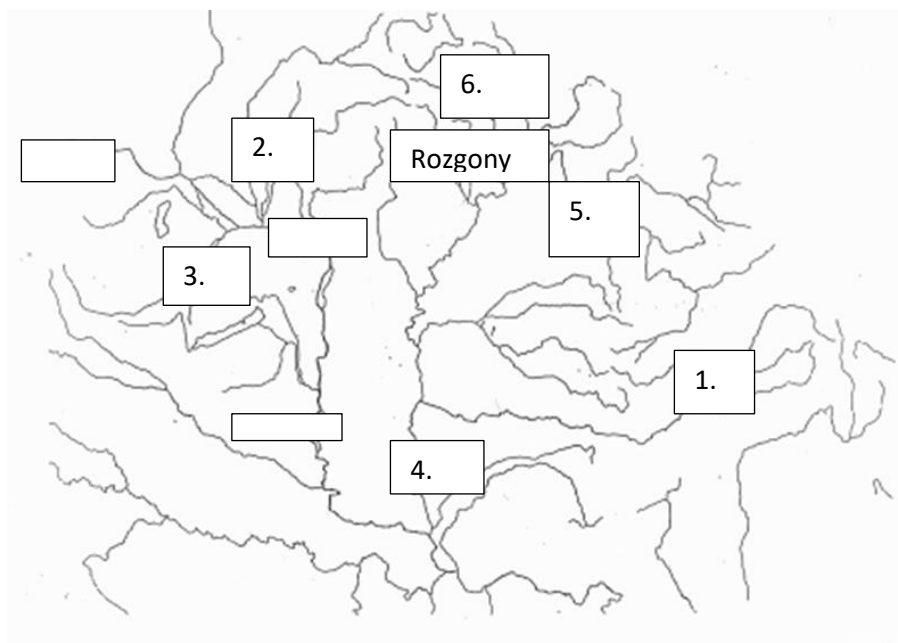
10. feladat

- a) kollektív nemesség
- b) gyalogos(an)
- c) lovas
- d) magyar
- e) székek

5 pont

11. feladat

- a) Csák Máté – 2.
- b) Kőszegiek – 3.
- c) Borsa Kopasz – 5.
- d) Aba Amádé – 6.
- e) Rozgony beírása

5 pont

12. feladat

- a) 2. bekarikázása
- b) X bekarikázása
- c) X bekarikázása
- d) 2. bekarikázása

4 pont

13. feladat

- a) Könyves Kálmán
- b) IV. Béla
- c) Nagy Lajos / I. Lajos

3 pont

14. feladat

- a) Luxemburgi (IV.) Károly cseh király / IV. Károly cseh király/ IV. Károly
- b) [Pomerániai] Erzsébet (az a) és b) válaszok felcserélhetőek.)
- c) A lengyelek ragaszkodtak a királyi pár „helyben lakásához”.
- d) 1387. (március 31-én)
- e) Székesfehérváron (A d) és e) válaszok felcserélhetőek.)
- f) A várak birtokállományának több mint 50 %-a magánkézre került. / A királyi várak nagy részét az uralkodó eladományozta. / A királyi várak birtokállománya csökkent. (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható, ha az arányok 50% feletti részét rögzíti a versenyző.)
- g) Ozorai Pipo
- h) A szultán vazallusaiként élő fejedelemségek magyar fennhatóság alá vonása./ Moldva, Havasalföld, Szerbia, Bosznia ütközőállamokká alakítása./ Ütközőállamok kialakítása a Balkánon.
- i) A telekkatonaság kialakítása. (Az 1397. és/ vagy az 1435.évi országgyűlés katonaállítási kötelezettségének rögzítése.)
- j) A déli végvárrendszer kiépítése. (A h), i), j) válaszok felcserélhetőek.)
- k) Szentesítették a magyar királyok főkegyúri jogát (a zsinaton jelenlévő bíborosok). / A királyi tetsvényjog szentesítése.
- l) A budai vár déli részén épült palotát. - aláhúzása.
- m) magyar király aláhúzása
- n) német király aláhúzása
- o) cseh király aláhúzása
- p) német-római császár aláhúzása
- q) Habsburg Albertet

17 pont

15. feladat Esszé

Az érettségi értékelési szempontjait kell alkalmazni az alábbi pontozással. Kérem a javító kollégákat, vegyék **figyelembe, hogy a tanulók az esszéírást még tanulják! Minden helyes válasz értékelendő a táblázat pontmegosztása alapján.** **11 pont**

Értékelési szempontok	Pontszám
Feladatmegértés	1
Tájékozódás térben és időben	2
Kommunikáció	1
Szaknyelv alkalmazása	1
Ismeretszerzés, a források használata és következtetések levonása	3
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	3

Feladatmegértés

A tanuló a feladat utasításának megfelelően összefoglalja az I. Károly gazdaságpolitikájának legfontosabb kérdéseit. Egyéb kérdéseket legfeljebb a forrásokból következtetve érint. (1 pont) Ha a feladatmegértés 0 pont, akkor az egész esszé 0 pontos.

Tájékozódás térben és időben

Az esszében megemlíti a tanuló: témája Károly Róbert gazdaságpolitikája és rögzít a témához kapcsolódó évszámot (1308-1342 / 1321/ 1335/ 1336 (A rozgonyi csata említésre került a feladatokban, ezért azt itt nem értékeljük.) és történelmi helyszínt (Királyi Magyarország, Besztercebánya, Selmecbánya, Körmöcbánya, Visegrád stb.) A 2 pont akkor jár, ha mindkét szempontra kitér.

Kommunikáció

Bekezdésekkel szerkesztett, logikus gondolatmenet, megfelelő a nyelvhelyesség és nincs durva helyesírási hiba. Legfeljebb 2-3 hiba lehet a helyesírásban. (1 pont)

Szaknyelv alkalmazása

A tanuló használja a témához tartozó konkrét és elvont fogalmakat. Pl. Kapuadó, harmincadvám, pénzverési monopólium, aranyforint, bányaváros, regálé stb. (1 pont) *Legalább 4 fogalmat használ.*

Ismeretszerzés, a források használata és következtetések levonása

A tanuló 3 elemre utal a forrásokat használva a témához tartozóan (3 pont): pl.

- A legnagyobb hasznot a királyi nemesfém-monopólium biztosította.
- I. Károly intézkedései következtében fellendült a bányászat, több bányaváros létesült.
- Új adónemeket vezetett be. Pl. kapuadó, harmincadvám
- Értékálló aranypénzt veretett a firenzei (fiorino d'oro) aranyforint mintájára.

Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás

A tanuló 3 elemre utal a témához tartozóan (3 pont): pl.

- A királyi hatalom megszerzése, biztosítása, a hadsereg fenntartása megnövelte a kiadásokat.
- A domaniális jövedelmei nem biztosították teljesen a kiadásait, új forrásokat kellett felkutatnia.
- Az ország ásványkincsekben (arany, ezüst) gazdag volt, ezért bányászokat telepített be.
- A földesúri birtokokon is engedélyezte a bányák megnyitását. Bevezette az urburát.
- Mivel nemesfémeket csak a király verethetett, be kellett szolgáltatni a kitermelt nemesfémeket a királyi kamarákhoz, ezért kaptak a beszállítók vert pénzt, ami kevesebb nemesfémeket tartalmazott.
- Visegrádon az uralkodó megállapodott a cseh uralkodóval egy Bécset elkerülő új kereskedelmi útvonalról.
- A pénzgazdálkodás fellendülésével megjelentek Magyarországon a nyugati típusú városok, a szabad királyi városok, a bányavárosok.

Források:

Megadott szakirodalom

https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020

3. feladat

- a) Történelem 9. (NAT 2020) Tananyagfejlesztő: Száray Miklós, Dr. Szabados György, Alföldi Nyomda, Debrecen, 2020. 58. p.
- b) Történelem 9. (NAT 2020) Tananyagfejlesztő: Száray Miklós, Dr. Szabados György, Alföldi Nyomda, Debrecen, 2020. 60. p.

5. feladat

- a) <https://www.google.com/search?q=iseum&aq=iseum&aq=chrome.0.0i355i512j46i175i199i512i2j0i512i7.6020j0i4&sourceid=chrome&ie=UTF-8&safe=active&ssui=on#vhid=7BFMOtiRA5x6JM&vssid=l> (2023.12.10.)
- b) <https://vasmegyeiertekar.hu/reszletek/jaki-templom/#lg=1&slide=0> (2023.12.03.)
- c) Michelangelo:Pieta –Róma – A fotó készült: 2023.október 24.
- k) Történelem 9. (NAT 2020) Tananyagfejlesztő: Száray Miklós, Dr. Szabados György, Alföldi Nyomda, Debrecen, 2020. 75.p.
- l) Történelem 9. (NAT 2020) Tananyagfejlesztő: Száray Miklós, Dr. Szabados György, Alföldi Nyomda, Debrecen, 2020. 58.p.
- m) Orvieto - Cattedrale di Santa Maria Assunta A fotó- készült:2021.október 21.
- n) <https://vilagutazo.net/uticelok/kulfoldon/2015/10/22/isztambul-latnivaloi-szulejman-mecset/> (2023.11.30.)
- o) <http://www.kaptalandomb.hu/hu/kiallitas/15/szent-laszlo-herma/> (2023.12.01.)

9. feladat

- a) https://mnl.gov.hu/bal_menusor/hasznalat/oktatas/mindenkinek/cimerek/allami_cimerek.html (2023.12.09.)
- b) <https://www.nemzetijelkepek.hu/tortenelmi-zaszlok> (2023.12.01.)

10. feladat

Történelem 9. (NAT 2020) Tananyagfejlesztő: Száray Miklós, Dr. Szabados György, Alföldi Nyomda, Debrecen, 2020. 144.p.

Esszé forrásai:

Történelem 9. (NAT 2020) Tananyagfejlesztő: Száray Miklós, Dr. Szabados György, Alföldi Nyomda, Debrecen, 2020. 147. p..

https://nat2012.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9/lecke_05_044 (2023.12.09.)